

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ મધ્યે ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલતમાં

વિશેષ દીવાની અરજી નં. ૮૧૭૬/૨૦૧૩

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર અર્થે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી અભિલાષા કુમારી

=====

૧	શું લોકલ અખબારના રિપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવા માટે મંજૂરી આપી શકાય?	હા
૨	રિપોર્ટરને સંદર્ભિત કરવો કે નહીં?	હા
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ આદેશના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સામેલ છે?	ના

=====

પ્રેમજીભાઈ રણછોડભાઈ સેંજલીયા અરજદારો

વિરુદ્ધ

ખાંભા તાલુકા પંચાયત, ખાંભા વતી તાલુકા અને ૧.....

સામાવાળા(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતી:

અરજદાર નં.૧ તરફે વકીલ શ્રી પી.જે. કાનાબાર

અરજદાર નં.૧ તરફે વકીલ શ્રી ભૌમિક ઢોલરિયા

સામાવાળા(ઓ) નં.૧-૨ તરફે વકીલ શ્રી એચ.એસ. મુન્શો

સામાવાળા(ઓ) નં.૨ તરફે રૂલ બજેલ છે.

=====

ન્યાયપીઠ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી અભિલાષા કુમારી

તારીખ: ૦૨/૦૩/૨૦૧૫

મૌખિક ચુકાદો

૧. આ અરજદારે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ આ અરજિ રજૂ કરી છે, જેમાં પડકારાયેલા ઠરાવ ક્રમાંક ૪૮ તથા તા. ૨૨.૦૪.૨૦૧૩ની કાર્યવાહીનો પડકાર કરવામાં આવ્યો છે, જેના દ્વારા અરજદાર વિરુદ્ધ અવિશ્વાસનો પ્રસ્તાવ પસાર કરવામાં આવ્યો છે.

૨. કેસના સંક્ષિપ્ત તથ્યો નીચે મુજબ છે:

૨.૧ અરજદાર ઓક્ટોબર, ૨૦૧૦ મહિનામાં યોજાયેલ ચૂંટણીમાં ખાંભા તાલુકા પંચાયતના સભ્ય તરીકે ચૂંટાયા હતા. ૧૨.૧૧.૨૦૧૦ના રોજ અરજદાર જણાવેલ તાલુકા પંચાયતના પ્રમુખના પદ પર બિનહરીફ રીતે ચૂંટાયા હતા. અરજદાર છેલ્લા ઘણા વર્ષોથી રબારીકા પ્રદેશ કેળવણી મંડળ સંચાલિત ગાંધી વિદ્યાલયના અધ્યક્ષ તેમજ ગુજરાત સ્ટેટ એગ્રીકલ્ચર એન્ડ ફૂલ ડેવલપમેન્ટ બેંક લિમિટેડ, ખાંભા શાખાના પ્રમુખ પણ છે. અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, તેમણે તાલુકા પંચાયતના પ્રમુખ તરીકે સંપૂર્ણ પ્રામાણિકતા અને પરિશ્રમપૂર્વક કામ કર્યું છે. તેમ છતાં, તેઓ વિરોધ પક્ષ સાથે સંકળાયેલા હોવાને કારણે સત્તાઝૂક પક્ષને વફાદાર કેટલાક સભ્યોએ તેમના વિરુદ્ધ અવિશ્વાસનો પ્રસ્તાવ મૂક્યો હતો. અવિશ્વાસનો પ્રસ્તાવ ૦૭.૦૩.૨૦૧૩ના રોજ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. અરજદારે તા. ૦૭.૦૩.૨૦૧૩ના વિવાદિત ઠરાવ ક્રમાંક ૪૬ને ૨૦૧૩ની વિશેષ દીવાની અરજી ક્રમાંક ૨૯૩૬ દાખલ કરીને પડકાર્યો હતો. તા. ૨૬.૦૩.૨૦૧૩ના આદેશ દ્વારા અરજી આંશિક રીતે મંજૂર કરવામાં આવી હતી અને તા. ૦૭.૦૩.૨૦૧૩નો અવિશ્વાસનો પ્રસ્તાવ રદ કરવામાં આવ્યો હતો , તેમજ જો યોગ્ય માનવામાં આવે તો હરીફ સામાવાળાઓને નવી સિરેથી અવિશ્વાસનો પ્રસ્તાવ લાવવાની છૂટ આપવામાં આવી હતી.

૨.૨ અરજદારનો વધુ એક એવો કેસ છે કે કેટલીક વ્યક્તિગત વ્યસ્તતાઓને કારણે તેને હૈદરાબાદ જવું જરૂરી બન્યું હતું. તે મુજબ, અરજદારે તા. ૨૮.૦૩.૨૦૧૩ના રોજ સામાવાળા નં. ૧- તાલુકા વિકાસ અધિકારી, ખાંભા સમક્ષ રજાનો અહેવાલ રજૂ કરીને બે મહિનાની રજા માંગી હતી. અરજદારના મતે, નિર્વિવાદ વેરભાવવશ અરજદાર વિરુદ્ધ તા. ૨૮.૦૩.૨૦૧૩ના રોજ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો. સામાવાળા નં. ૧- તાલુકા વિકાસ અધિકારીએ તા. ૦૮.૦૪.૨૦૧૩ના રોજ કાર્યક્રમપત્રિકા બહાર પાડી, જેમાં ખાંભા તાલુકા પંચાયતની તા. ૨૫.૦૪.૨૦૧૩ના રોજ બેઠક બોલાવી અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ અંગે ચર્ચા કરી તેના પર નિર્ણય લેવાનો ઉદ્દેશ કર્યો હતો. અનુસરે, જિલ્લા વિકાસ અધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશના અનુસંધાને ઉપરોક્ત તારીખ પછીથી બદલીને તા. ૨૨.૦૪.૨૦૧૩ કરવામાં આવી હતી. અરજદારનો વધુ એવો કેસ છે કે તે તા. ૨૮.૦૩.૨૦૧૩ના રોજ હૈદરાબાદ માટે નીકળી ગયો હતો. તા. ૧૨.૦૪.૨૦૧૩ની કાર્યક્રમપત્રિકા અરજદારને નોંધાયેલ ટપાલ એ.ડી. દ્વારા તા. ૧૭.૦૪.૨૦૧૩ના રોજ મોકલવામાં આવી હતી, જે અરજદારને તેના પરત ફર્યા પછી, અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ પહેલેથી જ પસાર થઈ ચૂક્યા બાદ પ્રાપ્ત થઈ હતી. તેની ગેરહાજરીમાં તેના વિરુદ્ધ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ પસાર કરવામાં આવતા તેનાથી વ્યથિત થઈ અરજદારે આ હાલની અરજિ દ્વારા આ અદાલતનો દરવાજો ખટખટાવ્યો છે.

૩. અરજદાર તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી પી.જે. કનાબરે રજૂઆત કરી છે કે અરજદારને અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવની નોટિસ બજાવવામાં આવી નહોતી. બેઠક ૨૨.૦૪.૨૦૧૩ના રોજ યોજાઈ હતી, અને તેની ગેરહાજરીમાં તેની વિરુદ્ધ ઠરાવ તથા અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. વધુમાં રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે અધિનિયમની કલમ ૭૦ની ઉપકલમ (૩) ની જોગવાઈઓ અનુસાર, અરજદારને તેની વિરુદ્ધ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ પસાર થાય તે પહેલાં બેઠકમાં હાજર સભ્યોને સંબોધવાનો અનિવાર્ય અધિકાર છે. અરજદારની જાણ બહાર અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ પસાર કરીને, આ અનિવાર્ય અધિકારનું ઉલ્લંઘન કરવામાં આવ્યું છે અને અરજદારને ગંભીર રીતે અન્યાય પહોંચાડવામાં આવ્યો છે.

૪. બીજી તરફ, સામાવાળા નં.૧ અને ૨ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી એચ.એસ. મુનશોએ રજૂઆત કરી છે કે તા. ૨૮.૦૩.૨૦૧૩ના રોજ અરજદાર રજાએ ગયા હતા, તેથી પદનો ચાર્જ ઉપપ્રમુખને સોંપવામાં આવ્યો હતો. અરજદાર અને ઉપપ્રમુખ વિરુદ્ધ તાલુકા પંચાયતના દસ સભ્યો દ્વારા નિર્ધારિત નમૂનામાં અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો. ખંભા તાલુકા પંચાયતના સર્કલ ઈન્સ્પેક્ટરે તા. ૩૦.૦૩.૨૦૧૩ના રોજ અહેવાલ કર્યો હતો કે અરજદાર તેમના નિવાસસ્થાને ઉપલબ્ધ ન હોવાથી તેમને નોટિસ તામીલ કરી શકાયી નહોતી. ત્યારબાદ, નોટિસ રજિસ્ટર્ડ પોસ્ટ એ.ડી. દ્વારા મોકલવામાં આવી હતી,

જે ટપાલ વિભાગ તરફથી આ નોંધ સાથે પરત આવી હતી કે અરજદાર તેમના નિવાસસ્થાને ઉપલબ્ધ ન હોવાથી તેની તામિલ કરી શકાયી નથી.

જ.૧ વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે સામાવાળા નં.૧ એ તારીખ ૧૨.૦૪.૨૦૧૩ના રોજ એક કાર્યસૂચિ પ્રસિદ્ધ કરી હતી, જેમાં જાણ કરવામાં આવી હતી કે અરજદાર તથા ઉપપ્રમુખ વિરુદ્ધ મૂકવામાં આવેલા અવિશ્વાસના પ્રસ્તાવો પર વિચારણા કરવા માટે તારીખ ૨૨.૦૪.૨૦૧૩ના રોજ બપોરે ૧૨:૦૦ વાગ્યે બેઠક નક્કી કરવામાં આવી હતી. આ કાર્યસૂચિની એક નકલ અરજદારના રહેણાંક સરનામે નોંધપોસ્ટ એ.ડી. મારફતે મોકલવામાં આવી હતી, પરંતુ ટપાલ વિભાગ દ્વારા વિવિધ તારીખોના સાત અનુલેખો સાથે તે પરત આવી હતી કે અરજદાર ઉપલબ્ધ ન હતા. અંતે, તારીખ ૨૦.૦૪.૨૦૧૩ના રોજ અરજદારના નિવાસસ્થાને તે ચોંટાડીને કાર્યસૂચિની તામિલ કરવામાં આવી હતી, અને ખાંભાના સર્કલ ઈન્સ્પેક્ટર તથા રબારિકા ગામના તલાટી-કમ-મંત્રી દ્વારા યથાવત્ હસ્તાક્ષરિત પંચ રોજકામ તૈયાર કરવામાં આવ્યું હતું.

જ.૨ એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે સામાવાળાઓએ અરજદારને નોટિસ બજાવવાનો સર્વોત્તમ પ્રયાસ કર્યો હતો, પરંતુ તેને નોટિસ બજાવી શકાયી નહોતી, તેથી તેના નિવાસસ્થાને કાર્યસૂચિ ચોંટાડવામાં આવી હતી, આથી એવું કહી શકાય નહીં કે તેને નોટિસ બજાવવામાં આવી નહોતી.

પ. આ અદાલતે સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા છે, અરજદાર દ્વારા કરાયેલા નિવેદનો, વિવાદિત ઠરાવની વિગતો અને તા. ૨૨.૦૪.૨૦૧૩ ની કાર્યવાહી તેમજ નોંધપાત્ર અભિલેખ પર રહેલા અન્ય દસ્તાવેજોનું અવલોકન કર્યું છે.

ક. નોંધનીય છે કે ગુજરાત પંચાયતો અધિનિયમ, ૧૯૯૩ ની કલમ ૭૦ ની ઉપકલમ (૩) તાલુકા પંચાયતના પ્રમુખ અથવા ઉપપ્રમુખ વિરુદ્ધના અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવને સંબંધિત છે. અરજદાર ખાંભા તાલુકા પંચાયતના પ્રમુખ છે. કલમ ૭૦ ની ઉપકલમ (૩) સંબંધિત છે અને તે નીચે પુનઃઉદ્ઘૃત કરવામાં આવે છે:

“૭૦. અવિશ્વાસનો પ્રસ્તાવ –

(૧) * * *

(૨) * * *

(૩) આ અધિનિયમમાં અથવા તે હેઠળ બનાવવામાં આવેલા નિયમોમાં સમાવાયેલ કોઈપણ બાબત હોવા છતાં, પ્રમુખ અથવા ઉપપ્રમુખ પોતાની સામેના અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ પર ચર્ચા થતી બેઠકમાં અધ્યક્ષસ્થાન ગ્રહણ કરશે નહીં; પરંતુ તેને આવી બેઠકની કાર્યવાહી દરમિયાન બોલવાનો અથવા અન્યથા તેમાં ભાગ લેવાનો અધિકાર રહેશે (મતદાન કરવાનો અધિકાર સહિત).”

૭. ગ્રામ પંચાયતના સરપંચ અને ઉપસરપંચ વિરુદ્ધ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ બાબતે, પ્રસંગોપાત લાગુ પડે તેમ, સમાન જોગવાઈ ધારા પકડની ઉપધારા (૩) તરીકે અધિનિયમિત કરવામાં આવી છે. તે નીચે મુજબ છે:

પકડ. અવિશ્વાસનો પ્રસ્તાવ –

(૧) * * *

(૨) * * *

(૩) આ અધિનિયમમાં અથવા તેના હેઠળ બનાવવામાં આવેલા નિયમોમાં રહેલી કોઈપણ જોગવાઈ હોવા છતાં, સરપંચ અથવા, જે સ્થિતિ લાગુ પડે તે મુજબ, ઉપસરપંચ, તેના વિરુદ્ધ અવિશ્વાસના પ્રસ્તાવ અંગે ચર્ચા થતી બેઠકમાં અધ્યક્ષસ્થાન ગ્રહણ કરશે નહીં, પરંતુ તેને એવી બેઠકની કાર્યવાહી દરમિયાન બોલવાનો અથવા અન્ય રીતે તેમાં ભાગ લેવાનો અધિકાર રહેશે (મતદાનના અધિકાર સહિત).

૮. ઉપરોક્તમાંથી જણાય છે કે ઉપકલમ કલમ પકડ ની ઉપકલમ (૩) અને કલમ ૭૦ ની ઉપકલમ (૩) સમાન ભાષામાં રચાયેલ છે અને પરિ મટેરિયા છે. આ અદાલતને ગીતા બેન ભરતભાઈ પટેલ વિ. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય, જે ૨૦૦૬(૧) જી.એલ.એચ. ૯૧ માં અહેવાલિત છે, તે ચુકાદામાં અધિનિયમની કલમ પકડ ની પેટા-કલમ (૩) ની જોગવાઈઓ સાથે વ્યવહાર કરવાનો અવસર

મબ્જો હતો, નીચે મુજબ:

“૧૪. ઉપરોક્ત ન્યાયિક ઉચ્ચારણોના આધારે, ઉક્ત અધિનિયમની કલમ ૫૬(૩) ની જોગવાઈઓનું પરીક્ષણ કરવું આવશ્યક બને છે કે, જેમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે સરપંચ અથવા, જે લાગુ પડે તે મુજબ, ઉપસરપંચ, ભલે તેની વિરુદ્ધ અવિશ્વાસનો પ્રસ્તાવ ચર્ચા માટે લેવામાં આવતી બેઠકનું અધ્યક્ષસ્થાન નહીં કરે, તો પણ તેને અવિશ્વાસના પ્રસ્તાવની કાર્યવાહી દરમિયાન બોલવાનો અથવા અન્ય રીતે તેમાં ભાગ લેવા સહિત મતદાન કરવાનો અધિકાર રહેશે; શું આ કાયદાની ફરજિયાત આવશ્યકતા છે કે માત્ર માર્ગદર્શક સ્વરૂપની છે, જેથી જો આ આવશ્યકતાનું કડકપણે પાલન ન થયું હોય તો પણ અવિશ્વાસના પ્રસ્તાવની કાર્યવાહી દૂષિત ગણાશે નહીં.

૧૫. ઉપરોક્ત મુજબ ઉક્ત અધિનિયમ અને ઉક્ત નિયમોના સંબંધિત ઉપબંધો, ખાસ કરીને નિયમો ૨૯ થી ૩૫,ના ઉલ્લેખમાંથી એ જણાય છે કે પંચાયતના સભ્ય તરીકેની હેસિયતમાં પણ, જેના વિરુદ્ધ અવિશ્વાસનો પ્રસ્તાવ ચલાવવામાં આવી રહ્યો હોય તેવા સરપંચને, અવશ્ય જ, ઉક્ત

નિયમો ૨૯ થી ૩૫માં સમાયેલ ઉપબંધોના અધિન રહી, ભાગ લેવા અને બોલવાનો અધિકાર રહેશે. ઉક્ત અધિનિયમની કલમ ૫૬(૩) આ અધિકારનું માત્ર સંરક્ષણ જ કરતી નથી, પરંતુ એ પાસાને પણ ઉજાગર કરે છે કે જે સરપંચ, અથવા સ્થિતિ અનુસાર, ઉપસરપંચ અવિશ્વાસના પ્રસ્તાવનો સામનો કરી રહ્યો હોય, તે આવી બેઠકનું અધ્યક્ષસ્થાન નહીં સંભાળે, તેમ છતાં તેને આવી બેઠકની કાર્યવાહી દરમિયાન બોલવાનો અથવા અન્યથા તેમાં ભાગ લેવાનો તેમજ મતદાન કરવાનો અધિકાર રહેશે. “આવી બેઠકની કાર્યવાહીમાં બોલવાનો અથવા અન્યથા ભાગ લેવાનો અધિકાર રહેશે” એવા શબ્દો વિધાનમંડળે વિચારીને જ ઉપયોગમાં લીધેલા છે અને જ્યાં સુધી કાયદાના સંલગ્ન ઉપબંધોમાંથી એવું ન જણાય કે વિધાનમંડળનો આશય એવો હતો કે એવો ઉપબંધ ફરજિયાત ન ગણવો, ત્યાં સુધી આ આવશ્યકતા માત્ર માર્ગદર્શક સ્વરૂપની છે એવું માનવું શક્ય નથી. બેઠકને સંબોધવાનો અથવા અન્યથા કાર્યવાહીમાં ભાગ લેવાનો, જેમાં મતદાન કરવાનો અધિકાર પણ સમાયેલ છે, એવો અધિકાર એ કાયદાકીય અધિકારો છે, જે અવિશ્વાસના પ્રસ્તાવનો સામનો કરતા સરપંચ અથવા ઉપસરપંચમાં નિવેશિત છે. અવિશ્વાસનો

પ્રસ્તાવ મતદાન માટે મૂકવામાં આવે તે પહેલાં તે રજૂ થવો અને તેના ઉપર ચર્ચા થવી આવશ્યક છે. જે સરપંચનું સ્થાન અને પ્રતિષ્ઠા જોખમમાં હોય તેને આવી બેઠકમાં ચોક્કસપણે બોલવાનો અધિકાર છે અને એવો અધિકાર ન આપવામાં આવે ત્યારે, સ્થિતિ અનુસાર, તેને હાનિ પહોંચે છે. લોકશાહીમાં, જ્યારે ચૂંટાયેલા સરપંચને અથવા સ્થિતિ અનુસાર ઉપસરપંચને અવિશ્વાસના પ્રસ્તાવ દ્વારા પદચ્યૂત કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે છે અને જ્યારે ઉક્ત અધિનિયમની કલમ ૫૬(૩) ખાસ કરીને જોગવાઈ કરે છે કે એવો અવિશ્વાસનો પ્રસ્તાવ ભોગવી રહેલા સરપંચને અથવા સ્થિતિ અનુસાર ઉપસરપંચને બોલવાનો અધિકાર રહેશે, ત્યારે આવી આવશ્યકતા માત્ર માર્ગદર્શક સ્વરૂપની છે એવું માનવું શક્ય નથી. સરપંચ અથવા સ્થિતિ અનુસાર ઉપસરપંચ, પોતાની મનાવવાની શક્તિ અથવા તર્કસંગત દલીલો દ્વારા બેઠકમાં હાજર કેટલાક સભ્યોને પોતાનો મત બદલવા પ્રેરિત કરી શકે અને તેમને અવિશ્વાસના પ્રસ્તાવનો વિરોધ કરવા સમજાવી શકે. સરપંચને અથવા સ્થિતિ અનુસાર ઉપસરપંચને સંપૂર્ણપણે સાંભળવાની તક ન આપવાથી આ કાયદાકીય અધિકારનું ઉલ્લંઘન થાય છે. એવો અધિકાર નકારવામાં આવે ત્યારે વ્યક્તિગત કેસમાં કેટલી હાનિ

થાય તે આંકવું શક્ય નથી. કોઈ નિર્ધારિત કેસની વ્યક્તિગત હકીકતોને ધ્યાનમાં રાખીને ઉક્ત અધિનિયમની કલમ ૫૬(૩)ના ઉપબંધોનું અર્થઘટન કરવું પણ શક્ય નથી. તેથી, સામાવાળા ક્રમાંક ૬ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી રાવલ દ્વારા કરવામાં આવેલો આ તર્ક સ્વીકારવો શક્ય નથી કે વર્તમાન કેસમાં, જ્યારે ૧૭માંથી ૧૪ સભ્યોએ અવિશ્વાસના પ્રસ્તાવના સમર્થનમાં મત આપ્યો હતો, ત્યારે અરજીકર્તાને બેઠકમાં બોલવાનો અધિકાર ન આપવામાં આવ્યો હોવા છતાં તેને કોઈ હાનિ થઈ નહોતી અને અંતે મહત્વની વાત તો એ છે કે પંચાયતના બે-તૃતીયાંશ સભ્યોનો મત એવો હતો કે અવિશ્વાસનો પ્રસ્તાવ સ્વીકારવામાં આવવો જોઈએ. જો અરજીકર્તાને ઉક્ત બેઠકમાં બોલવાની અને ભાગ લેવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હોત તો સ્થિતિ શું હોત, તે અંગે કોઈ આગાહી કરવી શક્ય નથી. અવિશ્વાસનો પ્રસ્તાવ મતદાન માટે મૂકવામાં આવે તે પહેલાં અરજીકર્તાને બેઠકને સંબોધવાનો કાયદાકીય અધિકાર હતો. જ્યારે કાયદાની આવી ફરજિયાત આવશ્યકતાનું પાલન કરવામાં આવ્યું નહોતું, ત્યારે પ્રસ્તાવને મતદાન માટે મૂકવાના, મતોની ગણતરીના અને ઠરાવ સ્વીકારવાના તમામ અનુસંગી પગલાં આપોઆપ અસફળ ઠરે

અને કોઈ અસર કે માન્યતા ધરાવતા ન રહે.

૧૬. હું જે નિષ્કર્ષે પહોંચ્યો છું, અર્થાત્ ઉપરોક્ત અધિનિયમની કલમ ૫૬(૩) ની આવશ્યકતા ફરજિયાત સ્વરૂપની છે અને માત્ર નિર્દેશાત્મક નથી, તે દષ્ટિએ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ પર મતદાન થવાના તબક્કાથી લઈને બેઠક દ્વારા તેના સ્વીકાર સુધીના તમામ અનુસંગિક પગલાં અસ્તિત્વહીન અને અસરસાબિત ગણાશે, કારણ કે ચુકાદાના પૂર્વભાગમાં હકીકતરૂપે એવું નિષ્કર્ષિત કરવામાં આવ્યું છે કે અરજદારને બેઠકમાં બોલવાની અથવા મતદાન સિવાય અન્ય કોઈ રીતથી ભાગ લેવાની તક આપવામાં આવી નહોતી." (ભાર મૂકવામાં આવેલ)

૯. ઉપર ઉદ્ધૃત કરવામાં આવેલા ચુકાદાથી સ્પષ્ટ થાય છે કે કલમ ૫૬ ની ઉપકલમ (૩) ને ફરજિયાત સ્વરૂપની ગણવામાં આવી છે. કલમ ૭૦ ની ઉપકલમ (૩) પણ સમાન શબ્દોમાં રચાયેલ છે અને તેની જોગવાઈઓ પણ ફરજિયાત ભાષામાં નિર્ધારિત કરવામાં આવેલી હોવાથી, તે પણ ફરજિયાત સ્વરૂપની છે. તેથી એ અનુસરે છે કે અરજદાર વિરુદ્ધનો અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ મતદાન માટે મુકવામાં આવે તે પહેલાં અરજદારને સભ્યોને સંબોધવાની તક

આપવામાં આવવી આવશ્યક હતી. નિઃસંદેહ, એવું કરવામાં આવ્યું નથી, કારણ કે અરજદાર ૨૨.૦૪.૨૦૧૩ ના રોજ યોજાયેલી બેઠકમાં હાજર ન હતો, કેમ કે તે રજા લઈને હૈદરાબાદ ગયો હતો.

૧૦. અત્રે સામાવાળાઓનો એવો કેસ છે કે અરજદારને એજન્ડા તામીલ કરવા માટે અનેક પ્રયત્નો કરવામાં આવ્યા હતા, પરંતુ તમામ પ્રયત્નો નિષ્ફળ ગયા. ત્યારબાદ રજિસ્ટર્ડ પોસ્ટ એ.ડી. દ્વારા એક પત્ર મોકલવામાં આવ્યો, પરંતુ તે પોસ્ટલ વિભાગ દ્વારા કરવામાં આવેલી સાત જેટલી નોંધો સાથે પરત આવ્યો. અંતે, એજન્ડા અરજદારના મકાન પર ચોંટાડવામાં આવ્યો, જે સામાવાળાઓના કહેવા મુજબ તેની તામીલ અંગે પૂરતું પાલન ગણાય છે અને અરજદારને તામીલ થયેલ માનવામાં આવે છે.

૧૧. તેવું હોય તો પણ, હાલની અરજીમાં સંકળાયેલો મુદ્દો એ નથી કે અરજદારને એજન્ડાની નોટિસ નિયમસર બજાવવામાં આવી હતી કે નહીં, પરંતુ એ છે કે અધિનિયમની કલમ ૭૦ ની ઉપકલમ (૩) ની ફરજિયાત જોગવાઈઓ મુજબ અરજદારને સાંભળવામાં આવ્યો હતો કે નહીં. તેનો જવાબ સ્પષ્ટપણે એ છે કે તેને પોતાના પક્ષમાં રજૂઆત કરવાની તક આપવામાં આવી નથી, કારણ કે વિવાદિત કાર્યવાહી તેના ગેરહાજરીમાં ચલાવવામાં આવી હતી.

૧૨. સામાવાળાઓ તરફથી વિદ્વાન વકીલે આ પાસાં પર ભાર મૂક્યો છે કે

અરજદાર રજા પર હતો, તેથી તે બેઠકમાં હાજરી આપી શક્યો નહોતો. જોકે, આ કહેવાતી દલીલનો અધિનિયમની કલમ ૭૦ની ઉપકલમ (૩) ની ફરજિયાત જોગવાઈઓના પરિપ્રેક્ષ્યમાં કોઈ અસરકારક સંબંધ હોઈ શકે નહીં, જેમાં એવું નિર્ધારિત છે કે પ્રમુખ અથવા ઉપપ્રમુખ, જે પ્રકરણ લાગુ પડે તે મુજબ, જે બેઠકમાં તેની વિરુદ્ધ અવિશ્વાસ પ્રસ્તાવ પર ચર્ચા કરવામાં આવી રહી હોય તેમાં બોલવાનો અધિકાર ધરાવે છે.

૧૩. અરજદારની ગેરહાજરીમાં તેની વિરુદ્ધ અવિશ્વાસનો પ્રસ્તાવ રજૂ કરવામાં અને તેની પાછળથી તે પસાર કરવામાં સામાવાળાઓએ આટલી ઉતાવળ શા માટે દાખવી, તે આ અદાલતના સમજણ બહાર છે. સામાવાળાઓ જવાબદાર સત્તાધિકારીઓ હોવાને કારણે કલમ ૭૦ ની ઉપકલમ (૩) ની જોગવાઈઓથી સારી રીતે પરિચિત છે અને તેમને સમજવું જોઈએ કે અરજદારને તે બેઠકમાં બોલવાની તક અપાવવી જરૂરી હતી. અરજદાર રજા પર હોવા છતાં, અરજદાર સંબંધિત બેઠક તેની પરત ફર્યા પછી બોલાવી શકાત. પરંતુ, એવું કરવામાં આવ્યું નહોતું.

૧૪. આ અદાલતના મત મુજબ, અરજદારના મામલામાં કલમ ૭૦ ની ઉપકલમ (૩) ની ફરજિયાત જોગવાઈઓનું માત્ર ઉદ્ધંધન જ થયું નથી, પરંતુ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું પણ ભંગ કરવામાં આવ્યું છે. કાયદાની પ્રસ્થાપિત

સ્થિતિ એ છે કે અરજદારને સુનાવણીની તક આપ્યા વિના અને નિશ્ચિતપણે તેની પીઠ પાછળ તેની વિરુદ્ધ કોઈ આદેશ પસાર થવો જોઈએ નહીં. વિવાદિત કાર્યવાહી દ્વારા, અરજદાર, જે લોકશાહી રીતે ચૂંટાયેલા પ્રતિનિધિ છે, તેમને ગંભીર પૂર્વગ્રહ પહોંચાડવામાં આવ્યો છે અને તેમના હિતો પર પ્રતિકૂળ અસર થઈ છે.

૧૫. કલમ ૫૬ ની ઉપકલમ (૩) ની સ્પષ્ટ અને નિર્દિષ્ટ જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં લેતા, આ અદાલત સામાવાળાઓ તરફથી વિદ્વાન વકીલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલોને માન્ય રાખવામાં અસમર્થ છે.

૧૬. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, નીચે મુજબ આદેશ કરવામાં આવે છે:

અરજી મંજૂર કરવામાં આવે છે. ખાંભા તાલુકા પંચાયતનો વાદગ્રસ્ત ઠરાવ ક્રમાંક ૪૮ અને તા. ૨૨.૦૪.૨૦૧૩ની કાર્યવાહી આથી રદ કરવામાં આવે છે. પરિણામે, અરજદારને ખાંભા તાલુકા પંચાયતના પ્રમુખ તરીકે તાત્કાલિક પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે તેવો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

૧૭. તદનુસાર, નિયમ સંપૂર્ણ બનાવવામાં આવે છે. ખર્ચ બાબતે કોઈ આદેશ કરવામાં આવતો નથી.

આ આદેશની પ્રત્યક્ષ બજવણીની મંજૂરી આપવામાં આવે છે.

(શ્રીમતી અભિલાષાકુમારી, ન્યાયમૂર્તિ)

*The translation of this judgment has been provided by M/s.
Hyperlink E-Solution Private Limited.*

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*